Mäkinen Mari 12.11.2026

Asia

**Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan huippukokous 20.11.2026**

EU-UK-huippukokous Brysselissä 20.11.2026

## 1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ensimmäinen Euroopan unionin (EU) ja Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) huippukokous järjestettiin Lontoossa 19.5.2025 pääministeri Keir Starmerin isännöimänä. Huippukokouksessa ei tehty sitovia päätöksiä, mutta sen tuotoksena syntyi kaksi asiakirjaa: 1) globaaleihin kysymyksiin keskittyvä julkilausuma ja 2) yhteisymmärrysasiakirja aloista, joilla yhteistyötä sovittiin tulevaisuudessa vahvistettavan, toisin sanoen tiekartta jatkossa edistettävistä EU:n ja UK:n uuden kahdenvälisen agendan (renewed agenda) teemoista. Lisäksi solmittiin EU:n ja Britannian turvallisuus- ja puolustuskumppanuus (Security and Defence Partnership, SDP).

Järjestyksessään toista EU-UK-huippukokousta Brysselissä 20.11.2026 isännöi Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja António Costa. Huippukokouksen valmistelut aloitettiin keväällä 2026, mutta huippukokousta jouduttiin lykkäämään Britannian sisäpoliittisen tilanteen vuoksi.

Huippukokouksessa on tarkoitus keskustella ajankohtaisista globaaleista teemoista ja ennen kaikkea EU-UK-yhteistyön uuden agendan toimeenpanosta vuoden 2025 huippukokouksessa sovitun pohjalta. Huippukokouksessa on tarkoitus hyväksyä yhteinen poliittinen julkilausuma.

## 2. SUOMEN TAVOITE

*E-selvityksessä (E 37/2025 vp) on linjattu Suomen yleisiä kantoja Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan suhteista. Sektorikohtaisten sopimusten osalta kannat on laadittu erillisissä kirjelmissä. Nämä kannat pätevät edelleen.*

*Suomen kantoja Britanniaan on lisäksi aiemmin linjattu muun muassa valtioneuvoston ajankohtaisselonteossa ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta (VNS 2 / 2026), valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (VNS 3 /*

*2024 vp), valtioneuvoston puolustusselonteossa (VNS 9/2024 vp), ja pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa (VNT 1/2023 vp).*

Suomi edistää EU:n ja UK:n välistä vahvaa ja laaja-alaista kumppanuutta. On tärkeää pyrkiä kokonaisvaltaisesti positiiviseen ja vakaaseen EU-UK-suhteeseen. Tavoitteena on rakentaa strateginen kumppanuus unionin ja UK:n välille. (E 37/2025)

EU:n ja UK:n välisten olemassa olevien sopimusten sekä Windsorin puitteiston asianmukainen täytäntöönpano ja soveltaminen on edelleen keskeinen edellytys UK-suhteen kehittämiselle ja syventämiselle kaikilla yhteistyöaloilla. (E 37/2025)

Eurooppa-neuvoston 29.4.2017 hyväksymät suuntaviivat toimivat edelleen kaiken EU-UK-yhteistyön peruslähtökohtana. Oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino, tasapuoliset toimintaedellytykset, sisämarkkinoiden yhtenäisyys ja EU:n päätöksenteon itsenäisyys ovat jatkossakin olennaisia perusedellytyksiä EU:n ja UK:n välistä suhdetta kehitettäessä. Sisämarkkinoiden neljä vapautta ovat jakamattomia, eikä niistä voi valita mieleisiään osia. (E 37/2025)

Erityisen tärkeää on, että UK:n oikeudet ja velvollisuudet pysyvät jatkossakin tasapainossa sekä suhteessa EU:n jäsenvaltioihin että muihin kolmansiin maihin. Unionin jäsenyyden on oltava aina kannattavampi ratkaisu kuin ulkopuolelle jääminen. (E 37/2025)

Suomi suhtautuu erityisen myönteisesti ja avoimesti ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisen yhteistyön vahvistamiseen UK:n kanssa. (E 37/2025)

Suomi on avoin tutkimaan neuvottelujen aloittamista ja sitovien sopimusten tekemistä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) alalla UK:n kanssa yhdessä tärkeiksi katsottavilla aihealueilla, kuten kriisinhallinta ja puolustusteollisuus. (E 37/2025)

Suomi katsoo, että EU:n ja UK:n yhteistyötä ulkopolitiikan sekä turvallisuuden ja puolustuksen alalla voidaan kartoittaa ja lisätä progressiivisesti, ja myös yhteistyörakenteita voidaan lujittaa asteittain turvallisuus- ja puolustuskumppanuuden hengessä. Suomen näkökulmasta on hyödyllistä vahvistaa EU:n ja Britannian suoraa turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä Euroopan turvallisuuden takaamiseksi. (E 37/2025)

Suomi tukee yhteistyön kehittämistä niin sanottuna pakettiratkaisuna, joka sovittaa yhteen eri jäsenvaltioiden tärkeimmät intressit. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kaikilla yhteistyöaloilla olisi edettävä täysin samaan tahtiin. (E 37/2025)

*Terveys- ja kasvinsuojelutoimien (SPS) osalta Suomen kannat on linjattu kirjelmässä E 68/2025 vp, mukaan lukien:*

On tärkeää pyrkiä kokonaisvaltaisesti positiiviseen ja vakaaseen EU-UK-suhteeseen. Iso-Britannia on Suomelle tärkeä poliittinen ja taloudellinen kumppani. Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti EU:n ja Ison-Britannian välistä kauppaa helpottaviin ja kaupan esteitä purkaviin aloitteisiin edellyttäen, että ne ovat linjassa Eurooppa-neuvoston hyväksymien suuntaviivojen kanssa. Suomi on valmis tarkastelemaan mahdollisuuksia yhteistyön syventämiseen sitovan terveys- ja kasvinterveyssopimuksen (SPS) nojalla. (E 68/2025 vp)

*EU:n ja UK:n päästökauppajärjestelmien (ETS) yhdistämisen osalta Suomen kannat on linjattu kirjelmissä E 69/2025 vp ja U 42/2026 vp, mukaan lukien:*

Valtioneuvosto pitää hyvänä EU:n ja UK:n välisen päästökauppajärjestelmien välisen yhteyden luomista ja kannattaa EU:n ja UK:n välisen sopimuksen tekemistä näiden päästökauppajärjestelmien yhdistämiseksi. (U 42/2026 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n päästökaupan tulee pysyä EU:n ilmastopolitiikan keskiössä myös jatkossa, ja suhtautuu avoimesti EU:n yleisen päästökaupan (ETS1) vahvistamiseen ja edelleen kehittämiseen. (U 42/2026 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että sopimuksella olisi varmistettava UK:n sääntelyn dynaaminen yhdenmukaistaminen EU:n päästökauppasääntelyn kanssa sekä sääntöjen yhdenmukainen tulkinta ja soveltaminen, jotta vältetään hiilivuodon ja kilpailun vääristymisen riskit. Yhdistetyn järjestelmän päästövähennystavoite tulisi asettaa vähintään EU:n päästökauppajärjestelmän mukaisesti. (U 42/2026 vp)

*Nuorten liikkuvuutta vahvistavan järjestelyn (Youth Experience Scheme, YES) osalta Suomen kannat on linjattu kirjelmissä E 40/2024 vp ja U 82/2025 vp, mukaan lukien:*

Valtioneuvosto pitää ei-toivottuna vaihtoehtona sitä, että UK sopisi nuorisoliikkuvuutta koskevista erityisjärjestelyistä kahdenvälisesti joidenkin unionin jäsenvaltioiden kanssa. On Suomen etujen mukaista pyrkiä EU:n ja UK:n väliseen yhtenäiseen, selkeään ja oikeudellisesti kestävään ratkaisuun. Valtioneuvosto kannattaa näin ollen nuorisokokemusohjelmaa koskevan sopimuksen tekemistä UK:n kanssa. (U 82/2025 vp)

Valtioneuvoston mukaan molemminsuuntaiset tiiviit yhteydet nuorten kesken ovat Euroopan (ml. UK) pitkän tähtäimen strateginen intressi, mitä tulee määrätietoisesti edistää. (U 82/2025 vp)

*Suomen kannat UK:n osallistumiseen EU:n sähkön sisämarkkinoille ja UK:n rahoitusosuudesta unionin alueiden välisten taloudellisten, sosiaalisten ja alueellisten erojen vähentämiseen on linjattu selvityksissä E 4/2026 vp, U 75/2026 vp ja U 76/2026 vp, mukaan lukien:*

Valtioneuvosto pitää myönteisenä, että EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan sähkömarkkinayhteistyötä vahvistetaan. Rajat ylittävän sähkökaupan edellytyksiä kehitettäessä erityistä huomiota on kiinnitettävä toimitusvarmuuden ja sähköjärjestelmän joustavuuden edistämiseen. (U 76/2026 vp)

Suomi kannattaa sähkön sisämarkkinoihin osallistumista ja UK:n rahoitusosuutta koskevien sopimusten samanaikaista neuvottelemista UK:n kanssa. (E 4/2026 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että sähkön sisämarkkinoihin osallistumista koskevaa sopimusta tarkastellaan osana laajempaa EU:n ja UK:n välistä yhteistyötä sekä UK:n kanssa neuvoteltavien sopimusten kokonaisuutta. (E 4/2026 vp)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että vaikka puitesopimuksen muodostavaan koheesiokontribuutiosopimukseen olisi liitettävä säännönmukaisesti kaikki tulevat EU:n ja UK:n väliset sisämarkkinasopimukset, UK:n rahoitusosuuden määrä arvioitaisiin

sopimuskohtaisesti. Komission tulisi antaa jäsenvaltioille säännönmukaisesti tietoa UK:n koheesiokontribuution tasosta ja toimeenpanosta. (U 75/2026 vp)

Valtioneuvosto pyrkii siihen, että sopimuksen toimeenpanojärjestelyt olisivat edunsaajavaltioiden kannalta tehokkaita siten, että UK:n koheesiokontribuutio voitaisiin kohdentaa jäsenvaltioissa vaikuttavasti kansallisia ja unionin toimia täydentäen. (U 75/2026 vp)

*Muut relevantit kannat:*

Suomi pitää tärkeänä sujuvaa lainvalvonta- ja oikeudellista yhteistyötä Britannian kanssa. (E 37/2025)

Suomi on valmis harkitsemaan rikosasioiden ja sisäiseen turvallisuuteen liittyvän vuoropuhelun syventämistä erityisesti tehokkaamman tietojenvaihdon saralla. (E 37/2025)

*Edellä esitetyt tarkennetut Suomen EU-UK-kannat on koottu 20.11.2026 järjestettävän EU-UK-huippukokouksen valmisteluista tiedossa olevan pohjalta. On mahdollista, että huippukokouksen julkilausuma sivuaa muitakin teemoja, joihin ei tässä kirjelmässä todeta tarkempia kantoja. Tarvittaessa tällaisiin mahdollisiin teemoihin palataan myöhemmässä vaiheessa erillisin kirjelmin.*

## 3. NEUVOTTELUTILANNE

Huippukokousta valmistellaan Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja António Costan kabinetin johdolla, ja valmisteluja koordinoidaan neuvoston valmistelurakenteissa (pysyvien edustajien komitea Coreper II ja UK-työryhmä).

Komissio on käynyt neuvotteluja Britannian kanssa ennen kaikkea vuoden 2025 EU-UK-huippukokouksen yhteisymmärrysasiakirjan pohjalta. Turvallisuus- ja puolustuskumppanuuden (SDP) osalta neuvottelevana tahona on Euroopan ulkosuhdehallinto.

Suomi tavoittelee EU-UK-huippukokouksesta 20.11.2026 jälleen selkeää ja vahvaa viestiä EU-UK-yhteistyön ja ennen kaikkea ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisen yhteistyön vahvistamisesta.

Huippukokouksessa ei tehdä oikeudellisesti sitovia päätöksiä. Neuvottelut huippukokouksessa hyväksyttävästä yhteisestä julkilausumasta ovat vielä kesken.

Julkilausumassa vahvistettaneen EU:n ja Britannian strateginen kumppanuus sekä esitettäneen arvio 19.5.2025 EU-UK-huippukokouksessa sovitun uuden agendan toimeenpanossa edistymisestä, todettaneen EU-UK-suhteiden perusta eli olemassa olevat sopimusjärjestelyt sekä niiden asianmukainen toimeenpano, ja käydään läpi yhtäältä EU-UK-yhteistyön kahdenvälisiä ja toisaalta yhteistyön globaaleja prioriteetteja ja teemoja.

Kahdenvälisiä teemoja ovat esimerkiksi rauha, turvallisuus ja puolustus, sekä kehitys ja terveysturvallisuus; ihmisten väliset yhteydet; talouskysymykset unohtamatta planeettamme ja sen resurssien turvaamista; sisäinen turvallisuus ja oikeudellinen yhteistyö; yhteistyö muuttoliikekysymyksissä; sekä taloudelliseen turvallisuuteen liittyvä yhteistyö.

Julkilausumassa ja huippukokouskeskusteluissa käsiteltäviä teemoja on kirjattu tarkemmin taustaosioon.

Kyseessä on niin sanottu institutionaalinen huippukokous, jossa EU:ta edustavat lähtökohtaisesti Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Costa ja komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen. EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja Kaja Kallas sekä EU-UK-suhteista vastaava komissaari Maroš Šefčovič osallistunevat tiettyihin huippukokouksen osioihin.

Ei ole tiedossa, että huippukokouksessa sovittaisiin uusista sopimusprosesseista. Britannian sisäiset keskustelut maan EU-suhteen pidemmän aikavälin vaihtoehdoista ovat käynnistymässä, mutta ne heijastuvat konkreettiseen EU-UK-yhteistyöhön vasta myöhemmin.

Tulevaisuudessa mahdollisiin uusiin sopimusprosesseihin ja niitä varten tarvittavaan EU:n ja Suomen kannanmuodostukseen palataan tarvittaessa joko seuraavan EU-UK-huippukokouksen valmistelujen yhteydessä tai erikseen laadittavissa sektorikohtaisissa selvityksissä.

## 4. TAUSTA

Britannia erosi Euroopan unionista 31.1.2020. Britannian ja EU:n välinen suhde pohjautuu 1) helmikuussa 2020 voimaan tulleeseen UK:n erosopimukseen, jolla puretaan UK:n jäsenyysajan velvoitteet ja sovitaan Pohjois-Irlannin rajan järjestämisestä, sekä 2) kauppa- ja yhteistyösopimukseen (TCA), joka käsittelee EU:n ja UK:n nykysuhdetta. Irlantia ja Pohjois-Irlantia koskeva pöytäkirja (Northern Ireland Protocol, NIP) on erosopimuksen erottamaton osa. Maaliskuussa 2023 EU ja UK hyväksyivät pitkien neuvotteluiden tuloksena niin kutsutun Windsorin puitteiston (Windsor Framework), joka mahdollisti konkreettiset askeleet EU-UK-yhteistyön kehittämiseksi.

Labourin nousu hallitusvaltaan kesällä 2024 loi aiempaa myönteisemmän ilmapiirin EU-UK-suhteen kehittämiselle. Tämän myötä Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja Britannian silloinen pääministeri Keir Starmer sopivat säännöllisistä päämiestason huippukokouksista suhteiden kehityksen seuraamiseksi.

Pääministeri Starmer isännöi ensimmäisen EU-UK-huippukokouksen Lontoossa 19.5.2025. Huippukokouksessa ei tehty oikeudellisesti sitovia päätöksiä. Kokouksessa hyväksytyt kaksi asiakirjaa muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden: 1) globaaleihin, ajankohtaisiin kansainvälisiin kysymyksiin keskittyvä julkilausuma ja 2) yhteisymmärrysasiakirja aloista, joilla EU-UK-yhteistyötä sovitaan tulevaisuudessa vahvistettavan.

Järjestyksessään toisen EU-UK-huippukokouksen 20.11.2026 valmistelut aloitettiin keväällä 2026, mutta huippukokousta jouduttiin lykkäämään Britannian sisäpoliittisen tilanteen vuoksi. Heinäkuussa tehtävässään aloittanut pääministeri Andy Burnham jatkaa Starmerin hallituksen politiikkaa tavoitteenaan lähentyä unionia. Tähän kannustavat taloudelliset syyt, kansainvälisen ympäristön muutokset, geotaloudelliset ja protektionistiset kehityskulut sekä sisäpoliittiset tekijät.

Pääministeri Burnham on todennut haluavansa käynnistää keskustelun siitä, millainen Britannian ja EU:n suhteen tulisi olla pidemmällä aikavälillä. Burnham ei ole sulkenut pois mitään vaihtoehtoja, kuten status quota, vapaata liikkuvuutta, paluuta EU:n

sisämarkkinoille tai jopa täysjäseneksi, mutta korostaa, ettei hallitus ole tehnyt päätöksiä eikä käynnistä tällaisia muutoksia nykyisellä vaalikaudella. Britannia on Brexitin jälkeen pitänyt tiukasti kiinni seuraavista reunaehdoistaan: Ei tulliliitolle, ei (täysimääräistä osallistumista) sisämarkkinoille, ei henkilöiden vapaalle liikkuvuudelle. Britanniassa käytävä sisäpoliittinen keskustelu EU-suhteen pidemmän aikavälin vaihtoehdoista ei aiheuta välittömiä toimenpiteitä EU:n näkökulmasta mutta luo viitekehyksen huippukokouksen keskusteluille.

Syksyn 2026 EU-UK-huippukokouksessa on tavoitteena sopia julkilausumasta (Joint Statement). Siinä on muun muassa tarkoitus esittää arvio olemassa olevien sopimusten ja muiden järjestelyjen täytäntöönpanosta sekä ensimmäisessä huippukokouksessa sovitun toimeenpanosta.

Kevään 2025 EU-UK-huippukokouksen yhteisymmärrysasiakirjassa vahvistettiin, että kauppa- ja yhteistyösopimus (TCA) on edelleen EU:n ja UK:n välisen strategisen kumppanuuden kehittämisen kulmakivi ja tärkein väline yhteistyön syventämiseksi muuttuvassa geopoliittisessa tilanteessa. TCA tarjoaa vakaan, ennakoitavan ja molempia osapuolia hyödyttävän kehyksen, jota vahvistetaan etenkin yhteisymmärrysasiakirjassa mainituilla sopimuksilla.

Kevään 2025 huippukokouksen yhteisymmärrysasiakirjan pohjalta on neuvoteltu sopimuksia terveys- ja kasvinsuojelutoimista (SPS; E 68/2025 vp), EU:n ja UK:n päästökauppajärjestelmien (Emission Trading System, ETS) yhdistämisestä (E 69/2025 vp, U 42/2026 vp) sekä nuorten liikkuvuutta vahvistavasta YES-järjestelystä (Youth Experience Scheme; E 40/2024 vp, U 82/2025 vp). Marraskuun huippukokouksen julkilausumassa on tavoitteena ilmoittaa näiden neuvottelujen päättämisestä. Tämä ei kuitenkaan vaikuta sopimusten lopulliseen hyväksyntään ja allekirjoittamiseen, jotka hoidetaan osapuolten sisäisten menettelyjen mukaisesti.

SPS- ja ETS-sopimusten tavoitteena on EU:n ja Britannian välisen kaupan sujuvoittaminen varmistaen samalla tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävän kehityksen. Neuvotteluissa haasteena ovat olleet Britannian lukuisat poikkeuspyynnöt sopimusten soveltamisalasta ja Britannian kansallisen lainsäädännön dynaamisesta yhdenmukaistamisesta EU-lainsäädännön kanssa, sekä yritysten tasapuolisiin toimintaedellytyksiin liittyvät kysymykset. EU:n kannalta nämä ovat keskeisiä periaatteita. ETS-neuvotteluiden haastaviin kysymyksiin on lisäksi lukeutunut rahoituspalvelujen kohtelu.

Horisontaalisissa kysymyksissä kevään 2025 huippukokouksen jälkeen on edistytty erityisesti dynaamisessa yhdenmukaistamisessa. Britannia on hyväksynyt aiempaa kunnianhimoisemman lähestymistavan, jossa tiettyjen sääntöjen muutokset sisällytettäisiin automaattisesti kansalliseen lainsäädäntöön. Ratkaisuissa on huomioitava myös voimassa olevat sopimukset, kansalaisten oikeudet ja Windsorin puitteiston velvoitteet.

Kevään 2025 huippukokouksen yhteisymmärrysasiakirja korosti ihmisten välisten yhteyksien, etenkin nuorten liikkuvuuden merkitystä. Vuoden 2025 lopussa saatiin sovittua, että Britannia palaa EU:n Erasmus+-ohjelmaan vuodesta 2027 alkaen, mikä oli erittäin myönteinen askel nuorten liikkuvuuden kannalta.

Yhteisymmärrysasiakirjan mukaan tavoitteena oli luoda tasapainoinen nuorten liikkuvuutta vahvistava YES-järjestely. Tavoitteena oli muun muassa helpottaa nuorten

työntekoa, opiskelua, au pair- ja vapaaehtoistyötä sekä matkustamista EU:ssa ja UK:ssa määritellyn ajan.

YES kuuluu samaan pakettiratkaisuun SPS- ja ETS-sopimusten kanssa. Pakettiratkaisun ajatuksena on se, että eteneminen esimerkiksi ulko- ja turvallisuuspoliittisessa yhteistyössä on yhteensovitettava muiden yhteistyöalojen kanssa ja muut jäsenvaltioiden keskeiset prioriteetit huomioiden. Pakettiratkaisu ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kaikilla yhteistyöaloilla olisi edettävä täysin samaan tahtiin.

YES-neuvottelut EU:n ja Britannian välillä ovat olleet hyvin haastavat, etenkin Britannian nuorten työllistymistä koskevien vaatimusten osallistujamäärien, brittiyliopistojen lukukausimaksujen ja Britannian terveydenhuoltomaksun osalta. Mikäli etenkään lukukausimaksuista ei saada ratkaisua huippukokoukseen mennessä, on mahdollista, että kysymys ratkaistaan vasta myöhemmässä vaiheessa.

Lisäksi yhteisymmärrysasiakirja asetti tavoitteeksi selvittää Britannian mahdollisuuksia osallistua EU:n sähkön sisämarkkinoille. Samassa yhteydessä EU edellyttää sopimusta Britannian rahoitusosuudesta unionin alueiden välisten taloudellisten, sosiaalisten ja alueellisten erojen vähentämiseen (E 4/2026 vp, U 75/2026 vp ja U 76/2026 vp). Sopimuksia on tarkoitus neuvotella rinta rinnan. Neuvotteluprosessit ovat vasta hyvin alkuvaiheessa etenkin koheesiokontribuutiosopimuksen osalta.

Huomioiden globaali ja geopoliittinen tilanne marraskuun 2026 EU-UK-huippukokouksen julkilausumassa on tarkoitus todeta tavoite syventää EU:n ja Britannian yhteistyötä ulkopolitiikassa sekä turvallisuus- ja puolustusasioissa. EU:n ja Britannian näkemykset ovat hyvin yhteneviä Eurooppaan kohdistuviin geopoliittisiin haasteisiin vastaamisesta. Lisäksi EU ja Britannia jakavat samat arvot, ja molemmilla on halu vahvistaa vuoropuhelua ja yhteistyötä ulkopolitiikassa, sekä rauhaa, turvallisuutta ja puolustusta koskevissa kysymyksissä. Tätä pyritään heijastelemaan julkilausumassa.

Yhteistyötä on tarkoitus jatkaa ja tiivistää turvallisuuden ja puolustuksen ohella etenkin Ukrainan tukemisessa, paineen lisäämisessä Venäjää kohtaan, Länsi-Balkanin EU-jäsenyysperspektiivin tukemisessa, Lähi-idän, Afrikan, indopasifisen alueen ja arktisissa kysymyksissä, sekä monenvälisissä organisaatioissa kuten Natossa, Yhdistyneissä kansakunnissa (YK) ja Kansainvälistä rikostuomioistuinta (ICC) koskevissa kysymyksissä. EU:n ja UK:n strategisen kumppanuuden puitteissa tehtävän ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisen yhteistyön prioriteettiteemoihin kuuluvat Ukrainan tukemisen ohella muun muassa hybridi- ja kyberuhkiin vastaaminen, merenkulun turvallisuus, kriisinhallinta ja puolustusvalmius.

EU ja Britannia solmivat kevään 2025 huippukokouksessa ei-sitovan turvallisuus- ja puolustuskumppanuuden (Security and Defence Partnership, SDP), jonka toimeenpano edistyy hyvin. EU ja Britannia käyvät SDP:n puitteissa vuoropuhelua ja konsultaatioita eri kokoonpanoissa ja erilaisista globaaleista haasteista. SDP kattaa lukuisia teemoja, kuten puolustusteollisuuden, sotilaallisen liikkuvuuden, rauhanrakennuksen, kriisinhallinnan ja hybridiuhkiin vastaamisen. SDP luo puitteet mahdollisille sitoville sopimuksille, kuten Britannian osallistumiselle Ukrainan tukilainaan. Ukrainan tukilainan kaltaisiin kevään 2025 huippukokouksessa tehtyihin aloitteisiin on tarkoitus viitata marraskuun 2026 huippukokouksen julkilausumassa. Britannian osallistuminen EU:n Ukrainan tukilainaan on merkittävä askel yhteistyössä Ukrainan tukemiseksi.

Puolustusteollisuus kuuluu 2026 huippukokouksessa esille nouseviin mahdollisiin yhteistyön teemoihin, samoin kuin terästeollisuus sekä työ kohti digitaalista kumppanuutta (Digital Partnership) digitaalisen ja teknologisen yhteistyön vahvistamiseksi, kattaen muun muassa tekoälyn, kriittiset teknologiat ja kyberturvallisuuden. Potentiaalisten yhteistyön teemojen osalta on kuitenkin olennaista, että olemassa olevan yhteistyön ongelmiin löydetään ratkaisuja.

Marraskuun 2026 huippukokouksen julkilausumassa on tavoitteena toivottaa tervetulleeksi myös siviilikriisinhallintaoperaatioiden puitesopimus (Framework Participation Agreement for Civilian CSDP missions), mikäli neuvottelut saadaan päätökseen. Neuvottelujen perustana käytetään neuvoston hyväksymää FPA-sopimusten malliluonnoksen tekstiä. Sopimuksella luodaan puitteet Britannian mahdolliselle tulevalle osallistumiselle EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioon tai siviili- ja sotilaallisen kriisinhallintaoperaation siviiliosuuteen niin sanotun kolmannen maan henkilöstön statuksella täydentäen EU:n siviilikriisinhallinnan henkilöstökapasiteettia.

Samoin julkilausumassa on tavoitteena päästä toteamaan, että EU ja Britannia ovat allekirjoittaneet terveysturvallisuutta koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan (Memorandum of Understanding).

Tulevaisuuden mahdollisten yhteistyöalojen osalta vuoropuhelu taloudellisesta turvallisuudesta tuo lisäarvoa molemmille osapuolille huomioiden jaetut riskit sekä pyrkimyksen säilyttää toimiva, kansainväliseen oikeuteen perustuva kansainvälinen järjestelmä ja avoimen talouden edut. Britannia korostaa taloudellisen turvallisuuden merkitystä vallitsevassa geopoliittisessa tilanteessa katsoen, että Euroopan tulisi pyrkiä paremmin suojamaan yhteistä tuotantoaan. Kriittiset mineraalit, teknologiat sekä tuotanto- ja toimitusketjut ovat tässä yhtälössä tärkeässä roolissa. Huippukokouksen julkilausumaan on tarkoitus kirjata taloudellisen turvallisuuden vuoropuhelun aloittaminen EU:n ja Britannian taloudellisen turvallisuuden politiikkojen koordinoimiseksi.

Huippukokouksessa saattavat nousta esiin EU:n lainsäädäntöhankkeet, joilla pyritään tietyillä avainsektoreilla edistämään EU:n teollista kapasiteettia ja vähentämään haitallisia riippuvuuksia. Tavoitteen saavuttamiseksi on keskusteltu niin sanottujen unionialkuperää koskevien kriteereiden kohdennetusta soveltamisesta. Britannia haluaisi EU:n tulevan vastaan Made in Europe -kysymyksessä. Lisäksi Britannia on pitänyt esillä EU:n teollisuuden kiihdyttämissäädöstä (Industrial Accelerator Act, IAA). Kyseessä ovat kuitenkin EU:n keskeneräiset lainsäädäntöhankkeet, joista ei päätetä EU-UK-huippukokouksen yhteydessä. Marraskuun 2026 EU-UK-huippukokouksessa keskusteltaneen kuitenkin esimerkiksi maantieteellisistä ja kauppayhteyksistä sekä toisiinsa kytkeytyneistä toimitusketjuista eurooppalaisten kumppanien välillä. Yleisesti ottaen EU-jäsenvaltiot kannattavat laajaa yhteistyötä toimitusketjujen vahvistamiseksi. Julkilausumassa todettaneen muun muassa yhteinen tavoite vahvistaa teräksen ja sähköajoneuvojen toimitusketjujen monipuolisuutta ja häiriönsietokykyä sekä kriittisiä teknologioita.

EU ja Britannia tekivät 9.10.2026 sopimuksen kilpailulainsäädännön soveltamista koskevasta yhteistyöstä (EU-UK Competition Cooperation Agreement).

Kevään 2025 EU-UK-huippukokouksen yhteisymmärrysasiakirjassa sovittiin EU:n ja Britannian lainvalvonta- ja oikeudellisen yhteistyön tiivistämisestä. Britannia on osoittanut kiinnostusta vastavuoroiseen tiedonvaihtoon lainvalvonnan (law enforcement) ja rajaturvallisuuden (border management) osalta. Oikeudellista yhteistyötä tehdään sekä EU:n

että Britannian turvallisuuden vahvistamiseksi, mukaan lukien Eurojustin ja Britannian viranomaisten välinen yhteistyö. Huippukokouksen julkilausumassa on tarkoitus korostaa, että oikeudellisen yhteistyön kehittäminen perustuu vastavuoroiselle ja täysimääräiselle TCA-sopimuksen täytäntöönpanolle sekä siihen liittyvien periaatteiden ja sitoumusten noudattamiselle.

Marraskuun 2026 julkilausumassa on tarkoitus todeta yhteistyön tiivistyneen EU:n komission ja Britannian välillä muuttoliikkeen ulkoisen ulottuvuuden osalta. Yhteistyötä pyritään lisäämään myös esimerkiksi EU:n turvapaikkaviraston ja Britannian välillä. Lisäksi yhteistyötä jatketaan monenvälisillä foorumeilla. Komissio julkaisi kesäkuussa 2026 EU:n toimintasuunnitelman Englannin kanaalin muuttoliikereitistä. Britannia on osoittanut kiinnostusta EU-tason takaisinottosopimukseen, mutta EU:n intressinä on laittomasti oleskelevien palautukset suoraan kolmansiin eikä EU-maihin.